

Soud: Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí: 11/26/2014
Spisová značka: 22 Cdo 1680/2014
ECLI: ECLI:CZ:NS:2014:22.CDO.1680.2014.1
Typ rozhodnutí: USNESENÍ
Heslo: Přípustnost dovolání
Věcná břemena
Dotčené předpisy: § 237 o. s. ř. ve znění od 01.01.2013
Kategorie rozhodnutí: D

22 Cdo 1680/2014

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Spáčila, CSc., a soudců Mgr. Davida Havlíka a Mgr. Michala Králíka, Ph.D., ve věci žalobců: **a) Ing. J. P., a b) Z. P., S.**, proti žalovaným: **1) P. Š., P., 2) P. Š., P.**, zastoupenému JUDr. Ludvíkem Röschem, advokátem se sídlem v Plzni, Malá 6, a **3) I. K., P.**, zastoupené JUDr. Zuzanou Kudynovou, advokátkou se sídlem v Jičíně, Na Příkopech 64, o zřízení nezbytné cesty, vedené u Okresního soudu v Klatovech pod sp. zn. 4 C 70/2002, o dovolání žalované 3) proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 25. listopadu 2013, č. j. 15 Co 420/2013-993, takto:

I. Dovolání **se odmítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Stručné odůvodnění (§ 243f odst. 3 občanského soudního řádu):

Okresní soud v Klatovech (dále „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 8. října 2012, č. j. 4 C 70/2002-897, zřídil „věcné břemeno chůze a jízdy osobními vozidly přes pozemek p. č. 10/4 a přes pozemek p. č. 10/1 v katastrálním území Č. u K. H., ve prospěch vlastníků budovy na pozemku p. č. st. 19/3 v katastrálním území Č. u K. H., dle geometrického plánu Ing. Václava Kellnera č. 134-26/2010 ze dne 30. 1. 2012 (výrok pod bodem I.), v části, v níž bylo navrhováno zřízení věcného břemene v širším rozsahu, než dle výroku I., a rovněž vůči osobě žalovaného 1), návrh zamítl (výrok II.), uložil žalobcům, aby společně a nerozdílně zaplatili žalovanému 2) částku 30.000,- Kč a žalované 3) částku 3.000,-Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výroky III. a IV.) a rozhodl o nákladech řízení (výroky V. – VIII.).

Krajský soud v Plzni k odvolání všech účastníků rozsudkem ze dne 25. listopadu 2013, č. j. 15 Co 420/2013-993, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil s tím, že výrok I. se doplňuje takto: Součástí výroku tohoto rozsudku je geometrický plán Ing. Václava Kellnera ze dne 30. 1. 2012, č. 134-26/2010 (výrok I.), odvolání žalovaného 1) proti výrokům I. až IV odmítl (výrok II.) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (výrok III.).

Proti rozsudku odvolacího soudu podala dovolání žalovaná 3) dovolání. Ohledně jeho přípustnosti cituje § 237 o. s. ř. Dále uvádí, že dovolání podává z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Podle hlavy II. – ustanovení přechodných a závěrečných – dílu 1 – přechodných ustanovení – oddílu 1 – všeobecných ustanovení - § 3028 odst. 1, 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, tímto zákonem se řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti. Není-li dále stanoveno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní poměry týkající se práv

osobních, rodinných a věcných; jejich vznik, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

Protože o zřízení věcného břemene bylo pravomocně rozhodnuto před 1. lednem 2014, posoudil Nejvyšší soud věc podle příslušných ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“).

Obsah rozsudků soudů obou stupňů a obsah dovolání jsou účastníkům známy, a proto na ně dovolací soud pro stručnost odkazuje. Dovolací soud přezkoumal přípustnost dovolání jen z hledisek v něm uvedených (§ 242 odst. 3 o. s. ř.).

Dovolání není přípustné.

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.). Dovolání tak lze podat jen z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.). V dané věci nebyly podmínky tohoto ustanovení naplněny; rozhodnutí je v souladu s judikaturou odvolacího soudu a není důvod pro to, aby právní otázka byla řešena jinak.

K jednotlivým námitkám:

K vázanosti soudu žalobou o zřízení věcného břemene podle § 151o odst. 3 obč. zák. Nejvyšší soud v usnesení ze dne 16. srpna 2013, sp. zn. 22 Cdo 2357/2012 uvedl: „V řízení o zřízení nezbytné cesty není soud vázán návrhem žalobce potud, že by nemohl promítnout svou úvahu o tom, kudy má být nezbytná cesta zřízena přes pozemek žalovaného z hlediska skutečností zjištěných v průběhu řízení. Jestliže totiž žalobce označí, k jakému pozemku a ve prospěch které stavby má být právo cesty zřízeno, je na soudu, aby určil, kudy cesta povede, aniž by v daném směru byl vázán návrhem žalobce. Zřízení věcného břemene, jemuž odpovídá právo cesty po pozemku přilehlém ke stavbě, představuje určitý způsob vypořádání vztahu mezi vlastníkem stavby, ke které není zajištěn přístup, a vlastníkem přilehlého pozemku. Soud nemůže bez dalšího zamítnout žalobu vlastníka stavby na zřízení nezbytné cesty jen proto, že navrhovaný rozsah břemene se mu jeví nepřiměřený. Musí např. i za pomoci znaleckého posudku posoudit možnost zřízení věcného břemene v takovém rozsahu, aby zatěžoval vlastníka přilehlého pozemku co nejméně (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. července 2007, sp. zn. 22 Cdo 1075/2006, uveřejněný v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, C. H. Beck, pod pořadovým č. C 5226, C 5227 a C 5229).“ V rozhodnutí o zřízení věcného břemene cesty je třeba stanovit, kudy cesta povede; vede-li cesta přes část pozemku, pak za použití geometrického plánu, který je součástí výroku rozhodnutí (k tomu srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. července 2005, sp. zn. 22 Cdo 1897/2004, uveřejněný pod č. 32/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Od této judikatury se odvolací soud neodchýlil. Žalobci navrhli podáním ze dne 11. května 2012 přistoupení žalované 3) do řízení vzhledem k tomu, že kromě již navrhovaného zřízení věcného břemene přes pozemek parc. č. 19/3, připadá v úvahu možnost zřízení věcného břemene přes její pozemek parc. č. 10/1. Usnesením ze dne 4. 6. 2012, č. j. 4 C 701/2002-832, které nabylo právní moci 4. července 2012, byl vstup žalované 3) do řízení z uvedeného důvodu připuštěn. Za překročení žalobního návrhu nelze považovat, že soud prvního stupně ve výroku rozsudku specifikoval stavbu na pozemku parc. č. 19/3 číslem popisným; mimo jiné proto, že ve zbývajících

části žalobu zamítl. Pozemek ve smyslu výše citované judikatury se může skládat z více parcel (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2007, sp. zn. 22 Cdo 2271/2006, Soubor č. C 5218).

Od judikatury Nejvyššího soudu se – pokud jde o zatížení žalované 3) jejíž právo je předmětem dovolacího řízení - neodchýlil odvolací soud ani v závěru, že zřízení věcného břemene přes zatížené pozemky pro jízdu osobními vozidly je přiměřené. Poukázal na to, že pozemek žalované 3) je zatížen v minimálním rozsahu a kromě toho je pozemek využíván pro zemědělskou techniku zajišťující obdělávání jejích dalších pozemků. Vzhledem k minimálnímu zatížení pozemku žalované 3) nelze úvahu dovolacího soudu hodnotit jako nepřiměřenou.

Ke správnosti geometrického plánu, který je součástí výroku rozsudku soudu prvního stupně: Tato otázka nespadá pod žádný z případů přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř.; jde spíše o problém skutkový. Dovolatelka podle obsahu namítá nevykonatelnost rozsudku. Tato otázka byla již Nejvyšším soudem řešena. V usnesení ze dne 21. října 2009, sp. zn. 22 Cdo 5177/2008, publikovaném v Souboru č. C 7775, uvedl, že „materiální nevykonatelnost je důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí; otázku vykonatelnosti je tedy třeba řešit v řízení o výkon rozhodnutí“.

K otázce zřízení práva nezbytné cesty k nepovolené stavbě: V odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně žalovaná 3) námitku nepovolené stavby neuvedla. Soud prvního stupně se k ní vyjádřil - z jeho zjištění se podává, že již v roce 1990 se na pozemku žalobců parc. č. 19/3 nacházela zemědělská usedlost. Jestliže žalobci prováděli stavební úpravy, které snad zatím nebyly pravomocně povoleny, neznamená to, že stavba jako taková neexistuje, resp. že je jako celek „černou“ stavbou. To, že původní stavba byla zcela odstraněna, je tvrzení nové a ani z dodatečného stavebního povolení na č. l. 617 (které mělo být zrušeno), se nic takového nepodává. Judikatura ani nezastává kategorické stanovisko, že by nebylo možno zřídit věcné břemeno k stavbě, která byla zřízena, nebo dokonce jen rekonstruována v rozporu se stavebními předpisy. K této otázce se Nejvyšší soud vyjádřil v rozsudku ze dne 22. 1. 2008, sp. zn. 22 Cdo 442/2007 (ze kterého vychází pozdější judikatura) takto: „Okolnost, že zřízení práva cesty přes přilehlý pozemek se domáhá vlastník stavby, který si nejenže nezajistil přístup ke stavbě, ale jde navíc o stavbu nepovolenou (tzv. černou stavbu), tj. stavbu, o jejíž povolení vlastník podle stavebního zákona nepožádal nebo ji stavebnímu úřadu neohlásil [§ 54 odst. 1 a § 88 odst. 1 písm. b) stavebního zákona], je *zásadně* důvodem, pro který by soud věcné břemeno cesty zřídit neměl“; *vždy je třeba zvažovat konkrétní okolnosti* (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. května 2009, sp. zn. 22 Cdo 4920/2007, uveřejněné v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, C. H. Beck, pod pořadovým č. C 7473).

Ostatně to, zda stavba byla povolena, jak tvrdí odvolací soud, je skutkové zjištění, kterým je dovolací soud vázán.

K zaviněné ztrátě možnosti přístupu žalobců na pozemek: Na čl. 11 spisu je výpověď svědka B., který sice žalobcům nabízel odkup pozemků, ale že se nemohli shodnout na ceně a posléze prodal pozemky žalovaným, *kteří uvedli, že přístup na komunikaci žalobcům zajistí*. V odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně to žalovaná 3) namítala – viz čl. 958. Odvolací soud se sice její námitkou podrobně nezabýval, nicméně v řízení nebylo tvrzeno ani zjištěno, že by žalobcům byly nabízeny ke koupi jen pozemky, na kterých leží cesta a ve výměře potřebné jen pro tuto cestu; to, že žalobce dříve odmítl koupit pozemky o výměře přesahující podstatně výměru cesty potřebné pro řádné užívání jeho nemovitosti, ještě neznamená, že si z hrubé nedbalosti či úmyslně způsobil nedostatek přístupu. I při posuzování této otázky je třeba přihlížet ke všem okolnostem věci, přičemž s přihlédnutím k zásadě projednací tíží povinnost tvrzení rozhodných skutečností

bránících zřízení nezbytné cesty toho, kdo uvedenou námitku (dnes viz § 1032 odst. 1 písm. b/ občanského zákoníku č. 89/2012 Sb.), vznáší.

Z uvedeného vyplývá, že dovolání není podle § 237 o. s. ř. přípustné a proto je Nejvyšší soud odmítl (§ 243c odst. 1 o. s. ř.).

Výrok o nákladech dovolacího řízení se neodůvodňuje (§ 243f odst. 3 o. s. ř.).

Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 26. listopadu 2014

JUDr. Jiří Spáčil, CSc. . předseda senátu